

ποτε λοιπὸν δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ κάμῃ τόρα, ὅτε ὁ αὐθόρης υἱὸς τοῦ ἐπαύθη . . .

Ἐνθυμούμαι καὶ ἄλλ' ἀκόμη καὶ ἄλλα ἐν ᾧ ἀναγινώσκω. Ἐνθυμούμαι τὸ ἀνέκδοτον τοῦ ὑπουργοῦ, τὸ ὅποιον μᾶς διηγεῖτο γελῶν ὁ καθηγητὴς μας, — ὁ ὅποιος ὑπουργός, θέλων νὰ μεταθέσῃ ἐναλλαξὶ ἐντὸς τοῦ ἔτους φίλους καὶ ἐχθρούς, διὰ νὰ βάλῃ τὸν καθένα εἰς τὴν θέσιν τοῦ καὶ προσκρούων κατὰ τοῦ νόμου, μὴ ἐπιτρέποντος τὸ τοιοῦτον, ἐσφίσθη ἐπὶ τέλους πρῶτα νὰ τοὺς παύῃ καὶ κατόπι νὰ τοὺς διορίξῃ καὶ οὕτω νὰ κάμῃ τὴν ἀπηγορευμένην μεταθέσιν νομιμώτατα διὰ δύο ἐγγράφων ἀντὶ ἐνός . . . Φαντάζομαι πῶς θὰ ταξιδεύσῃ πάλιν μία οἰκογένεια ἐνὸς γυμνασίου φίλου μου, τοῦ ὁποῦ ἡ σύζυγος ροδεῖται μέχρι μανίας τὴν θάλασσαν καὶ ὁ ὁποῖος διὰ νὰ μεταθῇ εἰς τὴν νέαν τοῦ θέσιν πρέπει νὰ περιπλεύσῃ ὅλην σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα . . . Καὶ εἰς ἐν ἄλλο ὄνομα διέρχονται ἐκ τοῦ νοῦ μου δύο ὀφθαλμοὶ μαῦροι, γλυκεῖς, λάμποντες ὡς ἄστρα, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ὥραιας Ἀντιγόνης, θυγατρὸς ἐνὸς παλαιῦ καθηγητοῦ μου, τὴν ὁποίαν χωρίζῃ νὰ κοπιᾶσω πολὺ ἐνθυμούμαι μικράν, μ' ἐν πρόσωπον ὡσεὶδὲς χαριτωμένον, μὲ μίαν ἐλθὼν κατὰμαυρην εἰς τὸ μάγουλον, μὲ ἀνάπτυξιν καὶ πονηρίαν πρόωρον καὶ ἡ ὁποία, μεγάλη τόρα πλέον, ἀκολουθεῖ ἀπὸ ἐπαρχίας εἰς ἐπαρχίαν τὸν πατέρα τῆς, ἀφίνουσα παντοῦ ὀπισθεν τῆς πληθὺν ἑραστῶν πληρωμένον, ἀλλὰ μὴ κατορθώσασα ἀκόμη, μὲ ὅλα τῆς τὰ δελέατα, νὰ μείνῃ πουθενά. Καὶ τόρα πηγαίνει ἀπὸ μίαν πόλιν μεγάλην καὶ ἀνεπτυγμένην εἰς μίαν πολίχνην σχεδὸν ἀγρίαν καὶ τὴν φαντάζομαι πληττούσαν καὶ ἀνιώσαν καὶ δυστυχῇ, ἕως οὗ ἀπαχθῇ ἐπὶ τέλους ἐκεῖ ἀκουσίως, κατὰ τὰ τοπικὰ καὶ πάτρια ἔθιμα, ἀπὸ κανένα ἀρειμάνιον ἐρωτῶληπτον . . .

★

Ἄν μόνον μοὶ ὑπενθύμιζε καὶ μοὶ ἐνέπνεεν αὐτὰ δὲν θὰ ἦτο τόσῳ δυσάρεστος ἡ ἐπισκόπησις¹ ἀλλὰ καὶ πόσα ἄλλα δὲν μὲ κάμνει νὰ συλλογίζωμαι ! . . .

Ἀπολύσεις, διορισμοί, μεταθέσεις ! Διορισμοί, μεταθέσεις, ἀπολύσεις ! Τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια. Τίποτε γενναϊότερον δὲν ἡξέυρομεν νὰ σκεφθῶμεν καὶ νὰ ἐνεργήσωμεν. Ἰδέτε ὅμως τί συμβαίνει. Ὑπὸ τὸν διηγετικὴν φέρον τῆς μεταβολῆς πτήσσει, ἀπαγορευεῖται ὁ διδάσκαλος καὶ δὲν λαμβάνει κανένα ζῆλον διὰ μαθητὰς, τοὺς ὁποίους μετ' ὀλίγον θάφῃ ἀδίκως καὶ ἀναίτιως ἵνα ἐξορισθῇ ἂν εἶνε ἐχθρὸς τοῦ ἰσχύοντος βουλευτοῦ, ὅπως πάλιν θὰ προήγετο ἂν ἦτο φίλος. Ὁ μαθητὴς, ὁ ὁποῖος ἡξέυρει καλῶς καὶ ἐκτιμᾷ τὸ καθεστὼς τοῦτο, ποῖον σεβασμὸν θὰ χι-σθανθῇ πρὸς τὸν διδάσκαλόν του καὶ ποῖαν πεποιθῇσιν, ὅταν τὸν βλέπῃ τόσοι ταπεινῶς καὶ εὐτελεῶς ἐξαρτῶμενον ; Πῶς θέλετε νὰ γίνῃ καλὸς φιλόλογος ἡ παιδαγωγὸς κανεὶς, ὅταν ἡξέυρῃ ὅτι μόνον τριχο-πικὸς ἡθελιγαννικὸς πρέπει νὰ εἶνε διὰ νὰ διορισθῇ καὶ ὅτι θὰ παραγκωνισθῇ σκαιῶς ὑπὸ τοῦ πρώτου τυ-χόντος ἀμαθεστέρου ἀλλὰ κομματικῶς ἰσχυροτέρου ; Καὶ πῶς νὰ μελετήσῃ μὲ ὅρεξιν ὁ μαθητὴς, ὅταν τῷ εἶνε εὐκολώτερον νὰ παρακλῇσῃ τὸν πατέρα του νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τοῦ κομματάρχου παρὰ τῷ διδα-σκάλῳ, ὁ ὁποῖος καὶ μὲ ἄριστα θὰ τὸν προδίδῃ,

ὅταν τρέχῃ προφανῇ κίνδυνον νὰ τιμωρηθῇ διὰ τὴν εὐσυνειδησίαν του ; . . . Καὶ πόσαι βραδουργίαι, καὶ πόσα θυμιάματα, καὶ ὅποια ἐνέργειαι ταπειναὶ καὶ ὁποῖος ἐξευτελισμὸς καὶ πόσα ψεύδη, καὶ πόσαι ἀτιμίαι ἐδέχθη νὰ δαπανηθῶσιν, ἀπὸ τῶν ἐσχατιῶν τῶν χωρίων μέχρι τῶν διαδρόμων τῶν Ἱπουργείων, ἕως οὗ καταρτισθῇ ὁ κατάλογος αὐτὸς ὁ μακροσκελὴς τῶν παύσεων, τῶν διορισμῶν καὶ τῶν μεταθέσεων ! Καὶ ἔχει κανεὶς τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν ὅτι οἱ καλλίτεροι, οἱ τιμιώτεροι, οἱ εὐμαθέστεροι ἔμειναν ἔξω τοῦ νυμφῶνος, ἡττηθέντες εἰς τὸν ταπεινὸν ἀγῶνα, καὶ ὅτι οἱ ὀλίγοι οἱ ἔχοντες τυχὸν τὰς ἀρετὰς ταύτης ἐκ συμπτώσεως ἐκλήθησαν νὰ τὰς χρησιμο-ποιήσωσιν ἢ διατηρήθωσιν εἰς τὰς θέσεις τῶν ; . . .

Καὶ αὐτὸ λέγεται πατρικὴ μέριμνα τοῦ Σ. Ὑπουργείου ! Καὶ τί νὰ σᾶς κάμουν ἐπιτέλους οἱ καὶ-μένοι οἱ διδάσκαλοι, ποῦ τοὺς περιφρονοῦν καὶ τοὺς ὑβρίζουν, καὶ πῶς νὰναπτυχθῇ καὶ νὰ ζήσῃ ἡ Δ. Ἐκπαίδευσις ὑπὸ ὅρους τοιούτους, τοὺς ὁποίους κα-νεὶς δὲν ἐσυλλογίσθη νὰ βελτιώσῃ ; . . .

Δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῶμεν ὡς θέλοντες διὰ τού-των νὰ μεμψῶμεν τὴν παροῦσαν ἢ οἰανδήποτε ἄλ-λην Κυβέρνησιν. Καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς μας καὶ ἴσως ὡς ἐκ τῆς ἰδιοσυγκρασίας μας, δὲν ἀνήκομεν εἰς κόμμα. Ἡμεῖς ἀντιπολιτευόμεθα μόνον τὸ κα-θεστὼς καὶ ὅλας τὰς Κυβερνήσεις τὰς θεωροῦμεν κατ' οὐσίαν ὁμοίας. Ἐχομεν συμμάχους εἰς τὴν κρίσιν μας ταύτην, εἴμεθα βέβαιοι, ὅλους τοὺς κα-τορθώσαντας νὰ διατηρήσωσι κάποιαν ἀνεξαρτησίαν ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς δουλείας καὶ κάποιον χαρακτή-ρα ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς διαφθοράς. Ἀλλὰ τὸ ρεῦμα ἐξογκοῦται ὁλονὲν καὶ μᾶς κατακλύζει. Κανεὶς δὲν εἰσπορεῖ νὰ προῖδῃ μέχρι ποίου σημείου θὰ προ-χωρήσῃ οὔτε πότε θὰ ὀπισθοχωρήσῃ. Τὸ μέλλον εἶνε ζοφερόν. Μᾶς περικυλοῦσι πανταχόθεν τὰ ἐπί-φοβα συμπτώματα. Ἡ δὲ καθυπόταξις τῆς δημο-σίας Ἐκπαίδευσέως εἰς τὴν μικροπολιτικὴν δὲν εἶνε ἐκ τῶν μᾶλλον ἀσημάντων. Ἐπρεπεν ἤδη νὰ ἔχῃ ἐκλείψῃ. Ἀλλ' ἀπὸ ποῖον ; Ἀκόμῃ δὲν ἤλθε Κυ-βέρνησις ἔχουσα ἐπαρκῆς ἠθικὸν συναίσθημα καὶ οὔτε εἶνε δυνατόν νὰ ἔλθῃ — λόγος φυσικὸς αὐτὸς καὶ ἀμε-τάτρεπτος — ἐφ' ὅσον δὲν ἔχει ἠθικὸν συναίσθημα καὶ ἡ κοινωνία¹ οἱ δὲ ὀλίγοι οἱ ἀποτελοῦντες ἐξαί-ρεσιν καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐδύνατο τις νὰ στηρίξῃ ἐλ-πίδας, εἶνε καὶ τίς οἶδεν ἕως πότε θὰ εἶνε ἐκτὸς τῶν κοινῶν, εἴτε ἐκουσίως ἀπέχοντες, εἴτε ὑπὸ τῶν ἄλ-λων παρηγγωνισμένοι . . .

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΦΟΙΤΗΤΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΡΧΑΙΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ¹

Ἐπὶ τρεῖς ἑκατονταετηρίδας ἔδρα τῆς φιλο-σοφίας ἦσαν αἱ Ἀθῆναι, καὶ ὅτε ἐξέπεσαν ἐπὶ εἰς ἀπλὴν ἐπαρχιακὴν πόλιν¹ συνηγωνίσθησαν μὲν πως ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Ρόδος, ἀλλὰ βρα-δύτερον, ἡ δὲ δρᾶσις αὐτῶν ἦτο περιορισμένη. Ἐν Ῥόδῳ ἡ φιλοσοφία ἐθεωρεῖτο ὡς προπαί-δεῖα εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ῥητορικῆς² ἀλλ' ἐν

1 Ἰδε σελ. 97.

Ἀθήναις ἡ φιλοσοφία δὲν ἐγένετο θεραπαινὶς ἀλλ' ἡ γνώσεως· πανταχόθεν δέ, ἰδίως ἐκ τῆς ἐλληνιζούσης Ἀνατολῆς, νέοι καὶ ἄνδρες, οὓς διέφλεγεν ἡ δίψα τοῦ εἰδέναι, συνέρρεον εἰς τὰς σκιερὰς δενδροστοιχίας τῆς Ἀκαδημείας ἢ τοὺς γραφικοὺς περιπάτους τοῦ Λυκείου, εἰς τὸ Κυνόσαργες, παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Λυκαβητοῦ, ἢ τὴν Ποικίλην στοᾶν ἢ τοὺς συνδένδρους κήπους τοῦ Ἐπικούρου.

Οἱ φοιτῆται οὗτοι κατῴκουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλησίον τῶν διδασκάλων, ὁ δὲ Λαέρτιος ἀναφέρει ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Πολέμωνος διέτριβον παρὰ τὸ Μουσεῖον καὶ τὴν Ἐξέδραν ἐν ἰδιοκτητοῖς καλυβίοις.

Τῷ 200 π. Χ. ὅμως Φίλιππος Δ' ὁ Μακεδὼν διεσκόρπισε καὶ φοιτητὰς καὶ διδασκάλους. Ἐστῆσε τὸ στρατόπεδόν του εἰς τὸ Κυνόσαργες, ἐνέπηρσε τὸ Λύκειον, ἐπυρπόλησε κτίρια, ἄσση, ἐλαίαις, ἀμπέλους· ἀπὸ τῆς ἐρημώσεως δ' ἐκείνης ἡ Ἀκαδημία ἐγένετο νοσηρά.

Αἱ σχολαὶ ἀνηγέρθησαν ἐκ νέου, καὶ ἠκούσθη πάλιν ἡ φωνὴ τῶν σχολαρχῶν ἐρμηνεύουσα εἰς τὰς πυκνάς τάξεις τῶν ἀκροατῶν¹ τὰ προβλήματα τοῦ ὄντως ὄντος καὶ τοῦ ἀγαθοῦ. Ἀλλὰ μετὰ 110 ἔτη, κατὰ τὴν ἐννεάμηνον πολιορκίαν τοῦ Σύλλα, τὰ γηραιὰ εὐσκία δάση τῶν δύο προαστείων τῆς Ἀκαδημείας καὶ τοῦ Λυκείου, κατεκόπησαν, ὡς διηγεῖται ὁ Πλούταρχος, ἐξ αὐτῶν δὲ κατεσκευάσθησαν πολιορκητικὰ μηχανήματα. Αἱ σχολαὶ διεσκορπίσθησαν. Μετὰ ὀκτὼ ἔτη (79 π. Χ.) ὁ Κικέρων περιεπάτει εἰς τοὺς διαδρόμους τῆς Ἀκαδημείας, ἀλλ' ἡ πλατωνικὴ φιλοσοφία προσέφυγεν ἐντὸς τῆς πόλεως, εἰς τὸ Πτολεμαῖον γυμνάσιον.

Συνήθως ὁ σχολολάρχης, ὅστις ἀφηγεῖτο τῆς σχολῆς ἢ ἐσχολάρχει,² ὥριζε μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἕνα τῶν μαθητῶν ὡς διάδοχον· ἀλλ' ἐν τῷ Λυκείῳ ἐξελέγετο ὑπὸ τῶν φοιτητῶν, ὅπως βραδύτερον κατὰ τὸν δημοκρατικὸν ὀργανισμόν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βοωνίας ὁ πρύτανις ἐξελέγετο κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν σπουδαστῶν. Ἡ τοιαύτη ἐκλογὴ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ἄρχεται εὐθὺς μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη. Ὅτε τῷ 323 μετὰ τὸν ἀπροσδόκητον θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς προφανέστατον κίνδυνον περιελθὼν ἐμελλε νὰ καταφύγῃ εἰς Χαλκίδα, εὐρίσκετο ἐν ἀμφιβολίᾳ τίνα ἐκ τῶν δύο, τὸν ἐξ Ἑρεσσοῦ τῆς Λέσβου Θεόφραστον ἢ τὸν Ῥόδιον Εὐδήμον νὰ ἐκλέξῃ διάδοχόν του. Προσέταξε νὰ φέρωσιν

εἰς αὐτὸν οἶνον Ῥόδιον καὶ Λέσβιον, ἔπει καὶ ἐκ τῶν δύο, ἐπήνεσε καὶ τὸν Ῥόδιον. εἶπεν ὁμοῦς ὅτι ἡδίων ὁ Λέσβιος. Οἱ μαθηταὶ ἐνόησαν ὅτι τὸν Θεόφραστον ὑπεδείκνυε καὶ ἐτάχθησαν ἅπαντες ὑπ' αὐτόν.

Ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ περιπατητικοῦ Λύκωνος, τοῦ τρίτου διαδόχου τοῦ Ἀριστοτέλους (Θεόφραστος, Στράτων, Λύκων) μνημονεύεται ῥητῶς, ὅτι οἱ γνώριμοι ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέξωσι σχολάρχην ὃν νομίσωσι καταλλήλοτατον, προτρέπονται δὲ νὰ βοηθῶσιν αὐτὸν μετὰ ζήλου εἰς πάντα¹.

Ἐξωτερικὸς δεσμὸς ἐνότητος τῶν ἀθηναϊκῶν σχολῶν ἦσαν τὰ σύνδειπνα. Κατὰ τὴν διήγησιν τοῦ Ἀθηναίου ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Ξενοκράτης διέταζαν τὰ κατὰ τὸν ὀργανισμόν αὐτῶν, ὁ δὲ Θεόφραστος κατέλιπε καὶ χρήματα πρὸς τοιαῦτα συσσίτια, διὰ τὰ ὁποῖα οἱ ἄποροι ἀπηλλάσσοντο πάσης εἰσφορᾶς.

Πλουσιπαρόχως καὶ μεγαλοπρεπῶς διωργάνωσε τὰ μηνιαῖα ταῦτα συσσίτια ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Λύκων· ἐν λαμπρᾷ συνοικίᾳ τῶν Ἀθηνῶν εἶχεν εἰκοσάκλινον οἶκον, τὴν τελευταίαν δ' ἡμέραν ἐκάστου μηνὸς ἀντὶ ἐννέα μόνων ὀβολῶν παρείχεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἢ καὶ εἰς πρεσβύτερα τῆς σχολῆς μέλη συμπόσιον διαρκοῦν μέχρι πρωίας· τηλικαύτη δ' ἦτο ἡ πολυτέλεια τῶν ἐδεσμάτων καὶ ποτῶν καὶ τῆς διακοσμῆσεως ἐν γένει, ὥστε οὐδὲ διὰ τοὺς στεφάνους καὶ τὰ μύρα ἤρκει ἡ ἐλαχίστη ἐκείνη εἰσφορά.

Τοιαῦτα φιλοσοφικὰ δείπνα, ἀπληλαγμένα ὅμως τῆς τρυφῆς ταύτης καὶ ἀφιλοσοφήτου χλιδῆς, ἐγίνοντο καὶ ἄλλα ἐν Ἀθήναις. Κατὰ τὰς μηνιαίας εἰκάδας τῶν Ἐπικουρεῶν δὲν παρετίθετο μόνον πνευματικὴ τροφή. Ἐν αὐτῇ τῇ στωικῇ σχολῇ ὑπῆρχον τρία σύνδειπνα, τῶν Διογενιστῶν, Ἀντιπατριστῶν καὶ Παναϊτιαστῶν, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀφηγησάμενων τῆς σχολῆς Διογένης τοῦ ἐκ Σελευκείας, Ἀντιπάτρου τοῦ Ταρσέως καὶ Παναϊτίου τοῦ Ῥοδίου. Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἐνταῦθα ἂν συνήρχοντο ἐλευθέρως καὶ αὐτοδοῦλως, ὅπως τιμῶσι τὴν μνήμην τῶν φιλοσόφων τούτων, ἢ ἂν ἐξετέλουν ῥητὴν ἐντολὴν τῶν σχολαρχῶν καταλιπόντων ἴδιον πρὸς τοῦτο κληροδότημα.

Ἀλλ' ἄξιον ἀναγραφῆς κρίνω τὸν στενὸν σύνδεσμον διδασκόντων καὶ διδασκομένων, τὴν ἀπειριττον αὐτῶν ἐπικοινωνίαν μετ' ἀλλήλων, ἣν ἀνευρίσκομεν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἣν βεβαίως ὀλοφύγως ἐξήλευσαν οἱ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἰδόντες τὸν ἀκαδημαϊκὸν αὐτῆς βίον. Πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ Γκαίτε νὰ ἐξαίρῃ τὴν ση-

(1) Οἱ εἰς τὰς φιλοσοφικὰς σχολὰς φοιτῶντες ἐκαλοῦντο μαθηταί, ἀκροαταί, ἡμιλῆται, φοιτῆται, γνώριμοι, σχολαστικοί· σπουδασταὶ δὲ σχολάριοι, ποδηγοὶ κατὰ τὸν μεταγενέστερον ἑλλητισμόν.

(2) κατέλιπε τὴν σχολήν, παρέδωκε τὴν σχολήν, λέγει ὁ Λαέρτιος· περὶ δὲ τοῦ διαδόχου· διεδέξατο τὴν σχολήν.

(1) Διογ. Λαέρτ. V. 4. § 70. «προστησάσθωσαν δ' αὐτοὶ ὃν ἂν ὑπολαμβάνωσι διαμενεῖν ἐπὶ τοῦ πράγματος καὶ συναῖξιν μάχιστα δυνήσεσθαι συγκατασκευάζεσθαι, δὲ καὶ οἱ λοιποὶ γνώριμοι».

ΔΕΛΦΟΙ

μασίαν τῆς τοιαύτης ἀναστροφῆς! Τὸ κατ' ἐμέ
αἱ προσφιλέσταται ἀναμνήσεις τοῦ φοιτητικοῦ ἐν
Γερμανίᾳ βίου μου συνδέονται πρὸς τὰ δύο σωμα-
τεῖα ὧν ἤμην μέλος, (philosophischer Verein,
philologischer Verein). Οἱ καθηγηταί, οἱ
ἁδιαπτώτως ἄνευ ἀλαζονείας καὶ κόμπου μετ'
ἡμῶν ὡς πρεσβύτεροι ἀδελφοὶ ἀναστρεφόμενοι,
ἐτίμων σχεδὸν τακτικῶς τὰς ἐβδομαχδιαίτας τοῦ
ἐνὸς καὶ δεκαπενθημέρους τοῦ ἐτέρου συνεδρίως,
ιδίως τὴν ὥραν καθ' ἣν, μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν
συζήτησιν, ἤρχιζεν ἡ εὐθύμιος πόσις. Οἱ σοβαροὶ
καὶ ἐμβροϊθεῖς ἐπιστήμονες, ἐξ ὧν τινες εἶχον ἤδη
ἐνδοξὸν ὄνομα, προσήρχοντο ἀσμένως ὡς ἀναμνη-
σθῶσι πρὸ τῶν ποτηρίων τοῦ ζήθου τὰ φαιδρά,
τὰ εὐφρόσυναν ἔτη τοῦ φοιτητικοῦ των βίου. Ἀφί-
νοντες ὅλας τὰς ἀποσκευὰς τῆς σοφίας των ἐκτός
τοῦ κατωρλίου τῆς Kneipe ἦδον ἐν χορῷ μετὰ
τῶν ἄλλων τὰ γοργὰ καὶ ζωρὰ καὶ μοναδικὰ
ἀνὰ τὸν κόσμον φοιτητικὰ ἔσχατα. ἐν οἷς καί-
ποτε ἐπαινοῦνται τὰ ὠραία μάτια καὶ κακολο-
γούνται τὰ χονδρὰ βιβλία, ἐκάπνιζον τὴν μα-
κρὰν καπνοσύριγγά των καὶ συνέκρουον μετὰ
νεκνικῶν μένους τὰ ποτήρια αὐτῶν εἰς Smollis,
εἰς τὴν πόσιν τῆς ἀδελφοποιήσεως. Τὴν ἐπαύριον
ἐπανενδύσαμεν αὐτοὺς ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ των,
ἐν τῇ ἱερᾷ ἀτμοσφαιρῇ τῆς ἐργασίας, σοβαροῦς
ἀλλὰ φιλοσοφνεστάτους καὶ πατρικοῦς ὡς πάν-
τοτε, ἐμπνέοντας ἐνθουσιασμόν ὑπὲρ τῆς ἐπιστή-
μης διὰ τοῦ παραδείγματος.

Ἐν τοῖς κυρίως ἑλληνικοῖς χρόνοις σύνδεσμοι
ἢ σωματεῖα τῶν φοιτητῶν ἦσαν ἄγνωστα ἐν
Ἀθήναις ἀναρχοῦνται τὴν δευτέραν ἢ τρίτην

μ. Χ. ἐκκονταετηρίδα, οἱ δὲ συγγραφεῖς καὶ
σοφισταὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀποκαλοῦσιν αὐτὰ
χοροὺς, θιάσους, συνόδους, συνουσίας, ποιμένα,
ἀγέλας, φροatriάς· πρὸς δὲ ἐταιρείας, ξυνωμο-
σίας, ὁμιλίας, τὰ δὲ μέλη αὐτῶν ἐταίρους, ὁμι-
λητὰς, συνουσιαστὰς, συνόντας, συμφοιτητὰς.
Ὁ πρόεδρος τῶν τοιούτων σωματείων ἐκαλεῖτο
προστάτης, κορυφαῖος, ἢ ἀκρωμίτης.

Ἢ εἰσαγωγή ἐταίρου εἰς τὰ σωματεῖα ταῦτα
δὲν ἐγένετο δι' ἀπλῆς ἐγγραφῆς αὐτοῦ εἰς τὸ μη-
τρών· ἐν Ἀθήναις, ὅπως βραδύτερον τὸν με-
σάωντα ἐν Γερμανίᾳ, ἐτελεῖτο διὰ τυπικῆς ἀκδη-
ματικῆς ἐφορτῆς, φερούσης τὸ πομπῶδες ὄνομα τε-
λετή. Πόσον σπουδαῖον γέγονος ἐθεωροῦντο κατὰ
τοὺς χρόνους ἐκεῖνους αἱ τελεταὶ μαρτυρεῖ τὸ ὄρος,
δι' οὗ περιγράφουσιν αὐτὰς ὁ Ὀλυμπιόδωρος καὶ
Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός· ἡ στοργὴ πρὸς τὰς
ἐλαρίστους καὶ διὰ τοὺς ἄλλους ἀσημάντους λεπτο-
μερείας καταδεικνύει ὅτι γράφοντες τὰς γραμμὰς
ἐκεῖνας περιεβόπουν τὰς γλυκυτάτας ἀναμνήσεις
τοῦ φοιτητικοῦ των βίου.

Ὅτε νέηλός τις (ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινεν ἐν τῇ
φοιτητικῇ γλώσσῃ τῶν Ἀθηνῶν ὁ τι Fuchs ἐν
τῇ τῶν Γερμανῶν καὶ freshman ἐν τῇ τῆς
Ὁξωνίας) ἀφικνεῖτο εἰς Ἀθήνας, μέλος τι τοῦ
σωματείου ἐφιλοξένοι αὐτόν. Αὐθημερόν δὲ πάν-
τες ἐσκαπτον καὶ ἐγχεύον αὐτόν παντοιοτρό-
πως, ὅτε μὲν ἀθρόοτερον ὅτε δὲ τραχύτερον ἀνα-
λόγως τῆς ἀνατροφῆς αὐτοῦ. Ἐσκόπουν δὲ διὰ
τούτου ὡς ἀρχιέσσωσι πᾶσαν οἴησιν ἐξ αὐτοῦ, νὰ
ρυγαδεύσωσιν ἐκ τῆς ψυχῆς του ἐν μέσῳ τῶν
ἡχηρῶν καγγασμῶν πᾶσαν φιλαυτίαν, νὰ κάμ-

Η ΜΙΚΡΟΥΛΑ

ψωσιν αὐτὸν διὰ τοῦ σκόμματος εἰς εὐπείθειαν καὶ ὑποταγὴν, ὡς κάμπτει ὁ ἀμαξοπηγὸς τὸ ζύλον τοῦ τροχοῦ διὰ τοῦ πυρός.

Μετὰ τὸν ἡθικὸν καθαρμὸν ἐπῆρχετο ὁ σωματικός.

Οἱ σπουδασταὶ μετὰ τοῦ νεήλυδος ἀνὰ δύο βαδίζοντες διηυθύνοντο ἐν πομπῇ διὰ τῆς ἀγορᾶς εἰς δημόσιον βαλανεῖον. Ὡς ἔφθανον εἰς τὴν εἰσοδὸν αὐτοῦ οἱ ἐν τῇ πρωτοπορείᾳ ἐξέβαλλον ἀγρίαν κραυγὴν: *στᾶ! στᾶ! οὐ λούει!*, προσποιούντο δὲ ὅτι δὲν ἐπέτρεπον εἰς αὐτὸν νὰ λουσθῇ. Ἀλλ' οἱ ἐκ τῶν ὀπισθεν τὸν ἀπώθουν βιαίως ἐμπρός, ἐφόρμων καὶ αὐτοὶ αἰφνης κατὰ τῆς θύρας τοῦ βαλανείου καὶ ἐξεβιάζοντο δῆθεν τὴν εἰσοδὸν.

Μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν ταύτην, ἥτις ἐνεποίει, ὡς ἦν ἐπόμενον, βαθεῖαν ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἐκ τῆς ἡσύχου ἐπαρχιακῆς πόλειως ἐρχομένου ἀπλοῦ τὸ πνεῦμα καὶ ἀτόλμου τὸ ἦθος μεираκίου, ὁ νεήλυς ἐλούετο, ἀφ' οὗ δ' ἐνεδύετο τὸν τρίβωνα, τὸν φιλοσοφικὸν μανδύαν, ὃν πλὴν τῶν φοιτητῶν ἐφόρουσαν καὶ οἱ στωικοὶ καὶ οἱ κυνικοὶ φιλόσοφοι, ἐφέρετο πάλιν ἐν πομπῇ πρὸς τὸν *σχολάρον*. Τὴν ἑορτὴν ἐπεσφράγιζεν ἐπίσημος εὐωχία, εἰς ἣν προσκεκλημένοι ἦσαν καὶ καθηγηταὶ καὶ πρεσβύτερα μέλη τοῦ σωματείου καὶ τῆς ὁποίας τὰς δαπάνας κατέβαλλεν ὁ νεομύητος σπουδαστής.

Ἡ τελευτὴ αὕτη ἦτο τόσον συνδεδεμένη πρὸς τὰς παραδόσεις τοῦ φοιτητικοῦ βίου, ὥστε ἡ παράλειψις αὐτῆς, ὡς συνέβη κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς τοιοῦτο σωματεῖον Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ἐθεωρεῖτο ὡς ἀξιωμακρὸς ἐξαιρέσις.

Τὰ σωματεῖα ἴδιον ἔχοντα ὀργανισμὸν ἐφρόντιζον παντὶ σθένει νὰ κρατύνωσι καὶ προαγάγωσιν ἑαυτά, νὰ βλάψωσι δὲ καὶ δυσφημήσωσι πᾶν ἕτερον ἦσαν δὲ τὰ σωματεῖα ταῦτα ὁμοφυλῖαι οἶαι τὸν μεσαιῶνα αἱ γερμανικαὶ *Landsmannschaften*, ἡδύναντο ὅμως νὰ περιλάβωσιν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῶν καὶ μὴ συμπατριώτας, καὶ εἰς ἀξίωμα ν' ἀναγάγωσιν αὐτούς. Οἱ Σπαρτιάται, ἐπὶ παραδείγματι, εἶχον ἀκρωμίτην αὐτῶν τὸν Ἀθηναῖον Θεμιστοκλῆ.

Εὐνόητον εἶνε ὅτι σωματεῖα τοιαῦτα διεχώριζον ἀντιζηλῖαι καὶ πάθη. Ἦδη κατὰ τοὺς μεγάλους χρόνους τῆς ἐλληνικῆς φιλοσοφίας τὸ μῖσος ἐξῆλπε τὰς σχολὰς εἰς σφοδρὰν πολεμικὴν ἢ Ἀκαδημείαν, ἥτις διέκειτο οὐχὶ εὐνὸς πρὸς τὸν μέτοικον Ἀριστοτέλην, ἐγένετο ἀναφρανδὸν ἐχθρική ἀφ' ἧς στιγμῆς οὗτος ἐτράπη ἰδίαν ὁδόν. Τὸ κατὰ τοῦ «πώλου, ὅστις ἐλάκτισε τὴν μητέρα αὐτοῦ» μῖσος τῶν πλατωνικῶν παρετάθη παροξυνόμενον ἐπὶ αἰῶνας, κληρονομούμενον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

«Μία τῶν βαρυτάτων νόσων τῆς ἐσπερίας ἐπιστήμης, λέγει ὁ Onken (1), ἦν ὁ οἰκτρός ἐκείνος

(1) Aristoteles, Staatslehre I. 162.

διὰ τοῦ καλάμου πόλεμος μετὰ τὸν Πλατωνικὸν καὶ Ἀριστοτελικὸν, ὃν οἱ μεταναστεύσαντες κατὰ τὴν 15 ἑκατονταετηρίδα Ἑλληνες συνεισεκόμισαν ἐκ τῆς πατρίδος αὐτῶν εἰς Ἰταλίαν».

Εἰς τὰς παραδόσεις ταύτας τῆς ἀντιζηλίας, αἵτινες ἦσαν οἰονεὶ αἱ ἀναπεπταμέναι σημαῖαι τῶν σωματείων, προσθέσατε τὸ ἀνήσυχον τῆς νεότητος, τὴν ὁρμὴν πρὸς σωματικὴν δρᾶσιν, περὶ ἧς ὁμιλεῖ ὁ Πλάτων (1) καὶ ἥτις παρὰ τοῖς παιδίοις ἐκφαίνεται ὡς ὁρμὴ πρὸς καταστροφὴν (2) τὴν περίσσειαν τῆς φυσικῆς ζωῆς, ἥτις ἐκρηγνυται τόσον εὐκόλως εἰς κίνησιν καὶ συσφαιροὶ εἰς πυγμὴν τὴν χεῖρα καὶ ὠθεῖ τοὺς μεῖρακας κατ' ἀλλήλων ὡς ἀλεκτρούνας, μετρουμένους ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, δι' ὀφθαλμῶν ἐκβαλλόντων ἀστραπὰς προκλήσεως καὶ ἀπειλῆς. Προσθέσατε προσέτι καὶ τὴν παράδοξον ψυχικὴν μέθην, ἣν ἐνεποίει ἡ αἰφνιδία ἀπόλαυσις ἀχαλινώτου ἐλευθερίας ἐν Ἀθήναις μετὰ τὸν περιορισμὸν κατ' οἶκον βίον. Αἱ νεανικαὶ ὁρμαὶ ἀδιαπνεύστως ἐγκεκλεισμέναι ὑπὸ τῆς αὐστηρᾶς οἰκογενειακῆς ἐπιβλέψεως, ὡς θυμοειδῆς καμπανίτης ἐν στεγανῇ φιάλῃ, ἐκπωματίζόμεναι διὰ μιᾶς ἐξέβλυζον μεθ' ὁρμῆς καὶ ἐξεχειλίζον ἀφρόεσσαι.

Τὰ σωματεῖα δὲν ἤρχοντο εἰς ἀστεϊσμοὺς ἢ παράβολα σκόμματα κατ' ἀλλήλων ἐντὸς ἡ ἐκτὸς τῶν αἰθουσῶν τῆς διδασκαλίας. Κατέρριψαν ποτε χαμαὶ τὸν χαλκοῦν ἀνδριάντα μισητοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐμάστιξαν αὐτὸν ὡς τὸν ἔσχατον δοῦλον, ἔτυπτον ἱμάντι τὰ νῶτα αὐτοῦ, λέγει ὁ Λιβάνιος· οὐχὶ δὲ σπανίως αἱ φοιτητικαὶ ἀντεγκλήσεις ἀπέληγον εἰς διαπληκτισμοὺς καὶ αἵματηρὰς συγκρούσεις. Μέλους σωματείου τινὸς ὑβρίσαντος τὸν σοφιστὴν Ἀδριανόν, οἱ μαθηταὶ τοῦτου τόσον δραstickῶς ἐξεδίκησαν τὴν τιμὴν τοῦ διδασκάλου τῶν, ὥστε ὁ δυστυχὴς πταίστης μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Περιώνυμος ἐγένετο ἡ παρὰ τὸ Λύκειον σύγκρουσις, περὶ ἧς θέλομεν ὁμιλήσει κατωτέρω, καθ' ἣν παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν φοιτητῶν συνηγωνίσθησαν καὶ ναῦται, καὶ χειρώνακτες, καὶ ἀχθοφόροι, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἀπεριγράφτου θορύβου τῶν συγκρουομένων ῥοπάλων, τῶν ἐκσφενδωνομένων λίθων, τῶν θραυομένων κρανίων, τῶν θλιβερῶν στοναχῶν τῶν καθημαγμένων, αἱ στοαὶ καὶ αἱ δεινδρόστοιχαὶ, αἵτινες ἄλλοτε ἀντή-

(1). Νόμοι B. 653 ε. «...τὸ νέον ἄπαν ὡς ἔπος εἰπεῖν τοῖς τε σώμασι καὶ ταῖς φωναῖς ἡσύχιαν ἄγειν οὐ δύνασθαι, κινεῖσθαι δὲ αἰεὶ ζητεῖν καὶ φθιγγεσθαι, τὰ μὲν ἀλλόμενα καὶ σκιρτῶντα, οἷον ὀρχούμενα μεθ' ἡδονῆς καὶ προσπαίζοντα, τὰ δὲ φεγγόμενα πάσας φωνάς».

(2). Ἡ νεωτέρα Ψυχολογία παραδέχεται, ὅτι der Zerstörungstrieb εἶνε, πλὴν παθολογικῶν περιπτώσεων, ἀπλῆ ἐκδήλωσις des Thätigkeitstriebes, ἐπικυρεῖ δ' ἐν τούτῳ τὴν γνώμην, ἣν ἐξήνεγκεν ὁ Ρουσσώ ἐν ἄλλῃ σειρᾷ ἰδεῶν ὡς ἀκολουθίαν τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἔμφυτα εἶνε ἀγαθὰ.

χουν τὴν σοφὴν φωνὴν τοῦ Ἀριστοτέλους, ἀντελάλησαν ἀρας καὶ ὕβρεις ἀγοραίας καὶ ἀγρίας. Οἱ δρᾶσαι τῶν αἰκιῶν κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς χρόνους ἐκαλοῦντο πρὸ τοῦ ἐν Κορίνθῳ ἐδρεύοντος προαίτορος, δυστροποῦντες δὲ προσήγοντο διὰ τῆς βίας ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς δυνάμεως.

Ἐνεκα τῆς σφοδρᾶς μετὰ τῶν ῥητόρων Ἰουλιανοῦ καὶ Ἀφίνου διχονοίας οἱ μαθηταὶ αὐτῶν ἦλθον εἰς χεῖρας ἀχροαταῖ τοῦ πρώτου ἦσαν οἱ Σύροι, περὶ τὸν δεύτερον δὲ συνηγμένοι ἦσαν οἱ Σπαρτιάται. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν οἱ Σύροι ἡσθάνθησαν ὅλον τὸ βάρος τῆς λακωνικῆς πυγμῆς· ἀλλ' οἱ Σπαρτιάται ὅπως ἀπαλλαγῶσιν ἐνδεχομένων ἐνοχλήσεων κατήγγειλαν τοὺς δαρέντας ὡς ταραξίας. Ὁ ἀνθύπατος, θέλων νὰ δείξῃ παραδειγματικὴν αὐστηρότητα πρὸς περιστολὴν ἅπαξ διὰ παντός τοιούτων ἀτιθήσων ὁρμῶν, διέταξε νὰ προσαγάγῃ τὸν Ἰουλιανὸν καὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ ἄλυσοδέτους εἰς Κόρινθον.

Πρῶτος ἐκλήθη ὁ κορυφαῖος τῶν μνηυτῶν, ὁ ἀκρωμίτης τῶν Σπαρτιατῶν, ὁ ἠθικός αὐτοῦργός τοῦ σκανδάλου Θεμιστοκλῆς· μετ' αὐτοῦ πρὸ τοῦ δικαστηρίου ἐνεφανίσθη καὶ ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ Ἀφίνης.

— Τί ζητεῖς σὺ ἐδῶ! εἶπεν ὀργίλως ὁ ἀνθύπατος.

— Θανάσιμος ἀγωνία ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν μου τέκνων συνταράσσει τὴν καρδίαν μου! ἀπήντησε μετὰ πάθους ὁ ῥήτωρ.

Μετ' ὀλίγον ἐκλήθησαν καὶ οἱ κατηγοροῦμενοι· ἡ δὲ οἰκτρὰ αὐτῶν θέα ἐμαρτύρει εὐγλωττως τίνες ἦσαν οἱ δόντες καὶ τίνες οἱ λαβόντες τὰς αἰκίας. Ὁ λόγος ἐδόθη εἰς τοὺς ἐνάγοντας, ὁ δὲ Ἀφίνης ἤτοιμάσθη νὰ ἐκφωνήσῃ τὸν ἐπίτιδες μετὰ πάσης ἐπιμελείας παρασκευασθέντα λόγον. Ἀλλ' ὁ κακεντρεχὴς ἀνθύπατος ἀπήτησε νὰ ὁμιλήσῃ αὐτοπροσώπως ὁ τὴν καταγγελίαν ὑπογράφας· οὗτος δὲ ἦτο ὁ Θεμιστοκλῆς. Τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο παρεξάλισε τοὺς Σπαρτιάτας ὡς βαρεῖα κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν πληγὴ ῥοπάλου. Ὁ Θεμιστοκλῆς ἔγεινε κάτωχρος, ἔδηξε τὰ χεῖλη του καὶ ἔστρεψεν ἀγωνιώδεις βλέμματα πρὸς τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ. Ἐν ἀκαρεῖ διεψεύσθησαν αἱ περὶ τοῦ πανηγυρικοῦ θριάμβου ἐλπίδες, οἱ προῦπολογισμοὶ περὶ τῶν παταγωδῶν, ἀτελευτήτων χειροκροτημάτων, δι' ὧν ἐμελλον νὰ χαιρετίσῃ τὸν παθητικὸν ἐπίλογον τοῦ σχολαρχικοῦ λόγου.

Ἐν τῇ ἐπελθούσῃ βαθεῖα σιγῇ ἐδράξατο τοῦ λόγου ὁ Ἰουλιανός, ὁ διδάσκαλος τῶν κατηγορουμένων.

«Δικαιοῦσθε ἀνθύπατε, ἐν μιᾷ στιγμῇ μετεμόρφωσας τὸν Ἀφίνην εἰς σιγηλὸν Πυθαγόραν. Τοιαύτην πυθαγόρειον σοφίαν ἐδίδαξε καὶ τοὺς μαθητάς αὐτοῦ. Λοιπὸν ἰδοὺ! ἐγὼ προσκαλῶ τὸν Προαίρεσιον, ἕνα τῶν μαθητῶν μου, νὰ ὁμιλήσῃ,

καὶ θὰ ἰδῇς ὅτι οἱ ἰδικοί μου μαθηταὶ ἀσχοῦνται ὄχι εἰς πυθαγόρειον σιγὴν ἀλλ' εἰς ἀττικὴν εὐγλωττίαν».

Ὁ Προαίρεσιος ἐξῆλθε τοῦ ὀμίλου τῶν συμφοιτητῶν αὐτοῦ καὶ προσήλθεν εἰς τὸ μέσον. Τότε ἐφώνησε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰουλιανός·

— Λέγε, Προαίρεσιε! τῶρα δὲ εἶνε ἡ στιγμή τῶν λόγων!

Παρενθὺς ὁ κεχαρισμένος μαθητὴς αὐτοῦ ἡτοσχεδίασε λαμπρὸν, τεχνικώτατον ἐπιδεικτικὸν λόγον. Ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον δὲν ἐλησημονήθη ὁ πλήρης τόνου καὶ ἐξάρσεως ἐπίλογος αὐτοῦ: «Ἄν ἐπιτρέπῃ ὁ νόμος ἀθῶοι νὰ αἰκίζωνται, ἔπειτα νὰ σύρωνται δέσμιοι ὡς κατηγορούμενοι, νὰ γίνωνται δὲ πιστευτοὶ οἱ λόγοι τῶν ἐνόχων, τότε ἄς εἶνε καὶ ἄς μείνῃ ἡ πόλις ὑποχείριος εἰς τὸν Θεμιστοκλῆ!»

Καὶ αὐτὸς ὁ σοβαρὸς Ῥωμαῖος ἀνεπήδησεν ἐκ τῆς δικαστικῆς αὐτοῦ ἑδρας καὶ τὴν πορφυροκόσμητον τήβεννον αὐτοῦ σείων ἐχειροκρότησεν ἐνθουσιωδῶς ὡς ἀπλοῦς φοιτητὴς τὸν εὐγλωττον ῥήτορα. Οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἰουλιανοῦ ἠθώωθησαν πανηγυρικῶς καὶ ἀφέθησαν ἐλεύθεροι· ἐλεύθερος ἐπίσης ἀφέθη καὶ ὁ Ἀφίνης, ὁ διδάσκαλος τῆς ἐτέρας μερίδος. Ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ πρὸ πάντων ὁ Θεμιστοκλῆς ἡσθάνθησαν ἐπὶ τῶν νῶτων αὐτῶν τὴν δριμύτητα τῶν λακωνικῶν μαστιγῶν.

[Ἐπεταὶ τὸ τέλος]

ΑΡ. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ

ΕΙΔΥΛΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ

Στεφάνῳ Ξενοπολίῳ.

Νὰ ποῦ ροδιῆζει ἀσύγκριτα τόσες πλαγίεις ἡ αὐγούλα
Κι' οἱ ἄγριοι κρῖνοι ἀνοίγουνε λουσιμένι στὴ δροσουλά!
Στὸ δάσος τ' ὀλοφούντωτο μύρια πουλιὰ λαλοῦνε
Καὶ τὰ ρυάκια ἀφρόδρσα γλυκὰ γοργοκυλοῦνε.
Καὶ σὺ, ἐμμορφιά μου ἀτίμητη, ξανθογαλανομάτα,
Θωρεῖς στὰ κρυσταλλόνερα τὰ κάλλη σου τάφρατα.
Στὴ διάβα σου τὰ λούλουδα σὲ χαιρετοῦν σκυμμένα
Καὶ μὲ μιὰ γλώσσα ὀλόμυρη κρυφομιλοῦν γιὰ σένα...
Τὴ νύχτα θε νὰ πέρασες στὰ ρίκια ξαπλωμένη,
Βλέπω μὲς τὰ χρυσόμαλλα κίπερη σκαλωμένη
Καὶ τόρα μὲ χτυπόκαρδο παραμυνεύεις μόνη
Νὰ ἰδῇς ἀπ' τὰ χαμόκλαδα διαβάτης μὴ σιμόνει.
Μὰ νά, στὸ βάτο ἐπίστηχε τὸ καναβὶ φουστάνι
Καὶ σκαρπινάκι ἀτίμητο ἀπὸ μετὰξὶ ἐφάνη.
Ἀρχοντοπούλα ἀστόχαστη, τὰ ρούχα σ' ἐπροδῶσαν!
Ποιὰ εἶνε ἡ νειὰ ἡ πεντάμορφη τὰ μυροδένδρια ἐννοῶ—
Πρόσεξε! μὲς τὰ ἔλατα οἱ Σάτυροι γελοῦνε [σαν...
Κ' οἱ Φαῦνοι ἀπ' τὰ φυλλώματα πονηροφλυαροῦνε...
Νᾶξερὰ ποῖος σ' ὠδήγησε σὲ τοῦτο τὸν αἰῶνα,
Τόσφ πεζὸ καὶ ἀναισθήτο, ποῦ ζῇ κανεὶς μὲ ἀγῶνα,
Νὰ παῖξης χωρὶς στήριγμα παρχμικρὴς ἐλπίδας,
Τοῦ Μελοισίου τὸ εἰδύλλιο καὶ τῆς ξανθῆς Χλωρίδας!

(Enrico Panzaecchi)

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ